

ABSTRAKT

Název: Fenomenologické pojetí těla a jeho možné důsledky pro praxi oborů pracujících s tělem

Cíle: Tato disertační práce si klade za cíl osvětlit možné promítnutí fenomenologických poznatků o těle do oborů pracujících s tělem. Interpretací klíčových tezí Reného Descartesa, Edmunda Husserla a především Maurice Merleau-Pontyho dochází k postulátu, že vlastní tělo není předmět, nýbrž to, díky čemu vůbec předměty existují jako předměty. Od tohoto fenomenologického postulátu se dále odvíjí hluboká opozice fenomenologického pojetí těla vůči pojetí, z kterého obory pracující s tělem běžně (obvykle však pouze implicitně) vycházejí ve své teorii i praxi. Práce proto předkládá nejen interpretaci některých pozitivních fenomenologických konceptů, nýbrž i interpretaci fenomenologické kritiky fyziologického a psychologického (či psychologizujícího) pojetí těla, stojících na omylech a předsudcích empiristické a intelektualistické tradice západního myšlení. Následně jsou diskutovány možné dopady obojího – jak fenomenologické kritiky, tak fenomenologických konceptů – na praxi oborů pracujících s tělem.

Metodologie: Tato disertační práce je filosofickým pojednáním. První část je filosofickou interpretací klíčových autorů, kteří přispěli k fenomenologickému pojetí těla. Jsou-li použity příklady, je to pouze za účelem dokreslení určitého principu či myšlenky. Druhá část se v teoretické rovině zabývá možnou implementací a promítnutím prezentovaných filosofických myšlenek do zacházení s tělem. Toho je dosahováno výhradně smyšlenými příklady situací, ke kterým by v rámci těchto oborů mohlo dojít.

Výsledky: Ve světle fenomenologické kritiky a ve vztahu k fenomenologickému pojetí těla se fyziologické pojetí těla a z něj vycházející evidence-based přístup (stejně jako psychologizující přístup) ukázaly jako nevhodné. Objektívizace těla, ať už jako jakéhosi stroje či jako reprezentace ve vědomí jeho „vlastníka“, se zásadním způsobem rozchází s bezprostřední

tělesnou zkušeností, v níž je tělo subjektem a která je původním způsobem dosahování světa. Běžně používané objektivizační techniky zacházení s tělem jsou proto pouze sekundární, odvozené, a tudíž nedostatečné. Fenomenologie nabízí některé koncepty, které by tuto situaci mohly změnit. Koncept tělesného schématu a tělesné intencionality obrací pozornost odborníků pracujících s tělem na tělo jako intencionální subjekt, který se diferencuje, adaptuje a variuje ve snaze dosazovat zamýšleného praktického cíle. Koncept tělesného návyku nabízí na rozdíl od objektivizujících přístupů zcela jiný základní element práce s tělem, a sice významové jádro pohybu, které je dále nedělitelné. Koncepty tělesné empatie a tělesného dialogu pojmenovávají fenomény běžně se již v praxi vyskytující, avšak explicitně nerozvíjené právě proto, že nejsou tematizované, ač jsou z fenomenologického pohledu původnější a měly by proto být základem práce s tělem v oborech které se tím zabývají.

Klíčová slova: tělo, fenomenologie, Merleau-Ponty, kritika vědy, obory pracující s tělem